

a XII. században foglalkoztatott udvarában s innen magyarázható a bizánci díszítő elemeknek a sziciliakkal való keverése.

A befolyásoknak ugyanazon változatosságait Spanyolországban is konstatálhatjuk. A kordovai szövészetre befolyással volt Mezopotámia és Irán is.

A Sassanidák alatt a selyemszövés művészetében különös pompát fejtettek ki. Ötvösműveknek és a szöveteknek díszítő elemeit ismételve találjuk nemcsak Perzsiában és Mezopotámiában, hanem a Földközi-tenger melletti iszlám országokban, Szíriában, Egyiptomban, Sziellában, Spanyolországban és Bizánconban is.

Az egykori sassanida Iránban a jellegzetes s igen kifejlődött művészi formák, melyeket a korai középkor iszlám szövészövőktől átvettek, igen sokáig tartották fenn magukat. A protoiszlám művészet központja Bagdad. Irak képezte hosszú ideig az összekötő kapot a keleti és nyugati iszlám gyarmatok között. Eltekintve a VII—IX. századi ritka szövetektől, vannak darabok, melyeknek antik származását díszítő elemekről lehet felismerni, mások ismét a X—XII. századi úgynevezett ghabrifajánszokkal való összehasonlítás útján határozhatók meg.

Ezek a befolyások később sem szűntek meg. A XVI. században kifejlődnek a maguk gazdagságában a virágmotívumok, melyekhez emberi és állati alakok járulnak. Ugyanazzal az ízléssel, mely a selyem- és bársonyszövésben s a szövészövésben is előfordul, a XVI., XVII. századi textilművészetben ismét találkozunk. Armenia, Anatolia, Bosporus, Brussa műhelyeit kell itt említenünk, melyek a legfontosabb irányítást a perzsa műhelyektől nyerték. Innen kerültek a mintaképek nyugatra s termékenyítően hatottak Velence, Genua és Lucca szövőművészetére.

S z ö n y e g e k. Míg egy valódi sassanida szövégminta nem kerül napfényre, a fostati ásatásból előkerült kúfai felirattal ellátott kis gyapjúszőnyeg-töredéket kell a legrégebb példánynak tartanunk.

A legelső stilizált állatokkal és írással ellátott selyemszőnyegtöredék valószínűleg perzsa eredetű s a XV. század előtt készült.

Keleten a szövészövés a XVI. században érte el virágkorát. Sohasem volt az előállítás gondosabb, az anyag értékesebb, a szövés, a színpompa, a rajz, a kompozíció tökéletesebb, mint ebben a korban. Gyakran a leghíresebb miniatűr-festőket hívták meg, hogy a kartonokat készítsék.

A legfontosabb és legegységesebb csoportja a szőnyegeknek a vadászjelenetekkel és állati alakokkal ellátottaké, melyeknek legnevezetesebb darabjai a párizsi Musée des Arts Décoratifs-ben és a Louvre-ban, Bécsben az osztrák államgyűjteményben, a berlini Kaiser Friedrich Museumban és Párizsban Maurice de Rothschild gyűjteményében találhatók.

Keletázsiai befolyásra vallanak a szőnyegeken gyakran előforduló kínai motívumok. Ez a be-

folyás a legerősebb a XVII. század elején I. Abbas alatt, aki sok kínai művészt hívott meg udvarába és a belföldi iparosokat is azoknak utánzására serkentette. Ezen befolyás hatása alatt készültek még szőnyegek, melyek az anyag rendkívüli drágasága által tűntek ki (selyem-, arany- és ezüstfonál) s amelyektől a perzsák az emberi és állati alakokat, arabeszkeket, virágindákat, feliratokat, medallionokat vették át.

Végül említendők azon esodálatosan szép szőnyegek, melyek nagy virágmotívumokat, meesetlímpásokat, vázakat tüntetnek fel szigorúan stilizált formában. Ezeknek legtökéletesebb példánya a Victoria and Albert Museumban van s a XVI., XVII. századból való.

A gyapjúszőnyegeknek egész sorát, melyek erősen stilizált állatokkal és a természet formáit eltorzítva tüntetik fel, Bode a szőnyegekről szóló első munkájában archaikusnak jelzi és a XIII., XIV. századba helyezi keletkezésüket. Martin armeniaiaknak mondja s keletkezésük idejét későbbre helyezi. Pope szerint ezek a szőnyegek a Kaukázusban a XVII. vagy a XVIII. században készültek.

Az indus szőnyegeken az állatalakok természetes formájukból ki vannak vetkőzve és csak mint elszórt fej- és tagtöredékek virágindákba átmenve jelennek meg.

A kisázsiai török szőnyegeket a szabályos síkclosztás és geometriai merev formaszűrés jellemzi, minden fantázia és különös finomság hiányzik belőlük. Díszítő motívumul stilizált virágokat és palmettákat alkalmaznak. Tipikus ezekben a szimmetria, a túlajtott stilizálás, a világos és ki-mért színezés.

Az anyag nem a selyem többé, mint Perzsiában, hanem a gyapjú, mellyel Anatolia, Armenia és Kis-Ázsia bőven el volt látva. Készítésük helye Usák, Kula és Giordes. Az usáki szőnyegek tiszta, rendezett, szimmetrikus kompozíció által tűnnek ki, a kulai és giordesi szőnyegeken az alap a mohamedánok imafülkéjét, a mihrábot, ábrázolja, két néha négy oszlopon nyugvó ívvel, melyről gyakran meesetmézes lóg alá. Az erre vonatkozó és a műben közölt szőnyegek az erdélyi templomokból valók s bizonyosságul szolgálnak, mily kedveltségnek örvendtek ezek a szőnyegek a dunamenti országokban. Szerző az iszlám keramikának, szöveteknek és szőnyegeknek jellegzetes darabjait 100 színes táblában mutatja be.

Sz. L.

KÜLFÖLD

A VÁROSOK MŰVÉSZET-PÁRTOLÁSA. Az 1928. évi Magyarországon is méltóan megünnepelt Dürer-centennárium alkalmából megismerhettük Nürnberg városának érdemes főpolgármesterét, Dr. Luppe Hermannnt, ki akkor Magyarországra jött, hogy résztvegyen a Budapesten és

Gyulán rendezett ünnepeken. Ugyanő volt kezdője és lelke a nemrégén fényes ünneplések között lezajlott Magyar Hétnak s így természetes, hogy sok barátot szerzett magának hazánkban. E kiváló férfiú művészetrajongásának és szociális érzékének jellemzésére időszerűnek tartjuk, hogy megemlékezzünk a bajor városok szövetségének 1928 november havában Nürnbergben megtartott közgyűlésén elmondott beszédéről. Dr. Luppe a városok művészetpártolásáról beszélt s a többi közt rámutatott arra, hogy a városokra hárul ma a művészetek pártolása terén az a szerep, amit régebben az egyház, a fejedelmek és mecénások tölthettek be. Egyedül a városok vannak abban a helyzetben, hogy a volt műpártolókat pótolják. Művészi alkotások vásárlása és megrendelése, ösztönző adományozása, városi műgyűjtemények alapítása és gazdagítása, az utcák és terek díszítése stb. szoros kötelességei a városi hatóságoknak. Ez a példaadás bizonyára hasonló eseményekre serkentén a jómódúakat. De főképpen eleget tenne a város a szegényebb néposztályok művészetéhségének, ami sokkal nagyobb mértékben megvan, mint azt talán hiszik. Emellett emelné a szép általános kulturális színvonalát és lelki és művészi ösztöneinek kielégítésével megmentené a mindennapi munkában elfáradt lelket. Luppe egyben fogadalmat tett, hogy nem éri be az ebből meggyőződésének hangoztatásával, hanem azon van, hogy meg is valósítsa azt, amit jónak és szükségesnek tart.

VÁNDORLÓ KÚT. A háborút követő országosönkítások sok jeles szobor sorsát peesételték meg. Ilyen művészetellenes politikai érzületnek csaknem áldozatul esett volna Hildebrand Adolfnak egyik szép kútemléke, a Rajna-apó szoborműve is. Ez az alkotás Strassburg egyik legszebb terét díszítette, de mikor Elzász-Lotharingia francia uralom alá került, a győztesek egy rakodóhelyre szállították. Most München igen ötletes ajánlatot tett a strassburgiaknak. Felajánlotta, hogy ha a Hildebrand-szobrot megkapja, esérébe készített a strassburgiak számára Münchenben egy elzászi származású szobrászművésszel egy politika-mentes szép szobrot. Az ajánlatot elfogadták, kész a paktum, és Münchenben, amely büszke arra, hogy nagy szobrászának eddig három műve díszíti a várost, nemsokára állni fog a negyedik Hildebrand-féle alkotás is.

A MINISZTER A DOBOGÓN. A miniszter: Dr. Schürff, Ausztria kereskedelmi minisztere. A dobogó: a bécsi iparművészeti múzeum nagytermében áll. A miniszter úr február 14-én fellépett a dobogóra és előadást tartott. Arról, hogy mit köszönhet Ausztria az ő iparművészeinek. Bécs izlését, hírnevét, anyagi és szellemi teremtőereje jelentős részét. Erről beszélt a miniszter. Nem politikáról, nem is művészeti világnézetek helyes és helytelen irányairól. Hanem arról, hogy miként tisztelik New-Yorkban Hoffmann professzort. És

hogy mit esnált a bécsi iparművészeti iskola az összeomlás óta. Továbbá reménykedett, hogy rövid idő múlva már az egész bécsi iparművész-testület munkáiból látható lesz egy nagy kiállítás New-Yorkban. Így beszélt a miniszter. Nem mondott sem sokat, sem túlfontosat, még csak újat sem mondott. De amit mondott, azt frázisok, hívságos körmondatok, sőt állampolitikai koncepció nélkül mondta el. Csak úgy beszélt az iparművészekhez, mint egy őszinte, kedves jóbarátjuk. A dobogón állva, a szemükbe nézve, inkább elragatva őket, köszönetet, elismerést mondva és kitartást sugallva.

A KÉZMŰVESIPAR A NAGYVÁROSOKBAN. Minden siránkozás és korai elparentálás hiábavaló. A kézművesipar még az olyan industrializált államokban is, mint amilyen Németország, nem akar lehanyagolni. Ellenkezőleg: egy újabb statisztikai kimutatás szerint 1925—27 közt csak erősödött. A berlini kézműveskamara is örömmel állapítja ezt meg a saját területéről. Bár az üzemek száma az utolsó két évben a kisipar területén némileg esökkent, de a foglalkoztatott munkások száma nagyobb volt, mint az előző években. Ennek a fejlődésnek az okát a kamarai kimutatás abban látja, hogy a kisipari műhelyek jobb munka- és üzemi-technikai elveket követnek, mint azelőtt.

A BAJOR IPARMŰVÉSZET VÁLSÁGA. Nem újkeletű, már csaknem egy évtizede emlegetik, hogy a müncheni iparművészet szellemi és anyagi válságba jutott. Már heves belső harcok is folytak emiatt az iparművészek körében és féltékenyen mutatnak rá más német városok frissebb, elevebb iparművészeti életére. Most az orvoslás gyökeresebb módjához akarnak folyamodni és az immár félszázados hivatalos egyesületet újjá akarják szervezni. De ez a terv sem találkozik közmelegedéssel. Mert éppen a kereskedelmileg jónak bizonyult adminisztráló erőket akarják eltávolítani. Annyi bizonyos, hogy a müncheni válság egyre jobban kiélesedik és már gyanúsítások és rágalmozások is röpködnek a levegőben.

A SZOVJET IPARMŰVÉSZETE. Az orosz szovjet irodalmi és művészeti életéről elég gyakran olvashatunk. Az iparművészetéről úgyszólván semmit. Pedig a szovjetnek van egy hivatalos propagandaszerve arra, hogy a külföldet az ő kulturális tevékenységéről heti kimutatásokban értesítse. Most, hogy az orosz népköztársaság tízéves fennállását ünnepli, iparművészetükről is kezdenek beszámolni. Kitűnik, hogy a régi cári Oroszország két nagyszerű intézménye még csak most támad fel forradalmi romjaiból. Az egyik a szentpétervári porecellángyár. Több mint kétszáz éves és valamikor csak a császári ház és a főnemesség szükségleté számára dolgozott. A forradalom utáni években vegyi edényeket és villanyszereket gyártott. De most már művészi tárgyakat is készít. Egy Csehonin nevű grafikus tervei szerint étkezési edé-

nyeket és díszanyagokat is esinálnak, egyelőre csak a szovjet-követségek részére a külföldre. Ez edényeket főleg Lenin arképeivel díszítik. De a mostani években kezd fellendülni az orosz műiparnak egy másik ága is: a játékesinálás. Moszkva mellett egy egész telep van, Bogorodszkoje, melyben gyerekektől az aggastyánig mindenki babákat, játékokat esinál fából és szövetből. Ezek a játékok a régi paraszti művészet formáival s színeivel igen kedves hatást keltenek. Kivált a humorok ellenállhatatlan. Maguk a szovjet kultúrpolitikusai nagy súlyt vetnek arra is, hogy a népművészet ősi játékszerait az iskolában is esinálják a gyerekek s a fafaragást, esztergályozást tanműhelyekben is mindenfelé újík.

LE CORBUSIER MOSZKVÁBAN. A nagynevű svájci építész, aki az építészet modern, nemzetközi irányának az úttörője, maga is igen mozgalmas életet él. Hol egyik, hol másik országban jelentkezik egy nagy építőtervével. Legutóbbi időben hosszú hónapokat töltött Moszkvában. Most azután híre kelt, hogy a szovjettől egy óriási építkezési terveire kapott megbízatást. E híradás szerint a szakszervezetek központjának a tervezését neki akarják juttatni.

BÉCSI IPARMŰVÉSZET PÁRIZSBAN. Dr. Schürff Ausztria kereskedelmi minisztere azon az emlékezetes előadó estén, melyet a bécsi iparművészeti múzeumban rendeztek, bejelentette, hogy a bécsi iparművészek külföldi sikerei nagy elhatározásra ösztönözték. Évről-évre egy nagyobb összeget fog tárcája költségvetésébe illeszteni külföldi elárusítóhelyek alapítására. Már az 1929-iki budget-be is felvettek egy nagyobb summát, amelyből elsősorban egy létesítendő párizsi bolt alapjait akarják megteremteni. Később pedig fokozatosan visszahívják a régi háború előtti külföldi fióközleteket.

AMERIKAI SELYEMMINTÁK. A megfiatalodott és a legújabb művészi törekvésekkel is melegen rokonszenvező Studio februári számában igen érdekes nyomtatott mintákat mutat be az amerikai selyemgyárak újfajta kísérleteiből. Bizony ezek a mustrák egészen másképp hatnak, mint azok, melyeket megszoktunk. Az amerikai asszonyok eleven, mechanikai élettel túltáplált hangulatát tükrözik vissza már első tekintetre. Az európai rajzoló, mielőtt selyemmustráit »megkomponálná«, bicikli-körutat tesz a nagy Račet-ben vagy egyéb kosztümtörténeti munkákban. Az amerikai Stehli Silk Corporation számára fényképezőgépek és furesán megvilágított tárgyak fotogramjai szolgáltatják a motívumokat. A selymen zöld és kék betűk egymáson keresztül-kasul nyomva jelennek meg. Ez is díszítmény. Vagy egy gyufaskatulyából kiszórt gyújtókat százsámra lefényképeznek és e folyton ismétlődő mintákból lesz a dísz. Van tervező, aki a metropolis utcai életét adja repülőperspektívából a selyemalapa tarka ornamenséül.

Más az esernyők tömegét viszi az alapra, amint zuhog rájuk az eső. Az »Americana« vidám élete tudatosan szakít az európai sablonokkal és ez arra vall, hogy egész iparművészetük átalakulóban van. Számolni kell egy új, amerikai és gépszellemű műiparral, amely époly döntően fog beleszólni életünkbe, mint irodalmuk vagy tudományuk.

TECHNIKA ÉS SZIMBOLUMOK. A német birodalom művészeti ügyeinek legfőbb intézője: Dr. Redslob igen érdekes előadást tartott a berlini művészek egyesületében. Abból az alkalomból, hogy egy berlini képkereskedő »Művészet és technika« című kiállítást mutat be termeiben, Redslob a túlságos eltechnikásodás ellen szólt. Abból indult ki, hogy Walter Rathenau is hangoztatta, mennyire fontos a »célszerű ember« eselekvéseit szellemmel tölteni meg. Régente éppenséggel nem takarékoskodott a művészet az allegóriákkal. De csak akkor lett ebből emelkedett világhangulat, mikor a szimbolumokból kiinduló művészetet sikerült teremteni. Ilyen volt a gotika kora. Hibás beállítás volna az, ha manapság, a gép korszakában kivessze a szimbolumok iránt való érzék és az ismeretlen után való vágyódás megszűnne. Igaz, a világ képe a háború után megváltozott, tehát az ember is, a művész is mássá lett. De tisztára csak célszerűségi gondolatokat vinni a művészi életbe, a szépségnek mechanizálódását jelentené. Az, hogy ma egyesek csupasz falakat kívánnak a lakásokban, épp annyira »dívatjelenség«, mint amilyen volt a tizenkilencedik század elején a másik szélsőség, mely egyetlen tenyérynél helyet sem hagyott földetlenül a szobafalon. A manák vibráló, óriásméretű ritmusából az alkotó szellem ki tudja választani az ő szimbolumait.

A TÁRGYILAGOSSÁG VESZÉLYE. Michel Wilhelm német író erről a kérdésről, a »Saehlicheit«-ről és a világot fenyegető ellaposodásról igen figyelemreméltó dolgokat ír a Deutsche Kunst und Dekoration legutóbbi számában. Kultúrkörünk emberét — mondja — ma az a veszély környékezi, hogy élő lelkével túlságosan bele fog jutni a dolgok, a tárgyak hatalmába. Egy bizonyos fanatizmussal tagadják el sokan szellemüket és élő lelküket. Ha valaki ebben a világban egy művészi vagy vallásos szót mond ki, azt túlkiabálják. Ideje volna már, hogy kissé észhez térjünk. A szellemi világ szeizmográfjai teljes joggal mutatnak mindennütt hatalmas erupciókra. S jogos, hogy ekkora kilengéseket érezve, az emberi ész is átérzi a kríziseket s maga is apokaliptikus hangulatokba esik. De... mi történt az 1000-ik év Szilveszter-éjjelén? Mikor a világ nem dőlt össze. Mikor az éjtéli órában a várt angyal mégsem jelent meg az égi pallossal utolsó ítéletre? Ekkor a tömeg, mely addig térdenállva imádkozott a dómokban, felkelt és hazatérve újból az ő megszokott foglalkozását kezdte űzni... Ilyenformán kellene nekünk is a változott, de régtől ismert életbe visszatérni.

AZ ÚJ AZ IPARMŰVÉSZETBEN. Henry van de Velde, a belga iparművész, Brüsszélből át-rándult Kölnbe s ott előadást tartott. Valaha a weimari iskola iparművész-igazgatója volt, a sze-cesszió forradalmára, most belga építész és a fran-cia vasbeton-architektúra esodálója. Bár már öreg ember, szóval és tollal ma is meggyőződéses hírde-tője az újnak, a művészetben és iparművészetben egyaránt. Kölni előadásában visszapillantást vet-tett arra az átalakulásra, amelyen Morris és társai angol kézműves-ideológiája átesett, amíg a gépi esztétika lett az új vezényszó az iparművészetben. Ő és társai valamikor az új díszítmény uralmában látták a régi stílusok hatalmának megtörését. Ma azonban az új a helyesebb megmondolás következ-tében: az eredeti, a tiszta, a célszerű formát igyek-szik megvalósítani. Ő nem fél attól, hogy a dolgok túlságosan uniformizálódnak. Az érzelmek szerepe, mely az egyes népek zónájában más és más színe-zetű, a különféle művészetek zamátját továbbra is meg fogja adni s ezt kikapcsolni úgysem lehet. Végezetül elmondta Van de Velde, hogy még most is szeretettel esügg egy régi eszményén. Ez pedig egy olyan múzeum berendezése volna, amelyikben minden kultúrának s minden korszaknak tiszta formáit megtalálhatná az érdeklődő.

BOARDING-HOUSE. Az amerikai nagyvárosi életformák hatása egyre erőteljesebben érvé-nyesül Berlinben is. Most egy amerikai rendszerű nagy boarding-house építését kezdték meg egy hatalmas telken. Az épülő házban háromszáz 1—3 szobás kislakás lesz. A legmodernebb napfény- és kertkihasználási elvek szerint közös játszóterek lesznek, nagy fekvőesarnokok, tetőkertek stb. A bérlő lakásában mindent meg fog találni, amit csak szemé-szája kíván. És persze a szívének is eleget fog tenni — a táncterem. A házesoport körül üveg-tetős galéria lesz árusítóhelyiségekkel. Külön iroda fogja átvenni a lakók összes megbízásait, a mosások intézését stb. Hogy a lakások a legmodernebb technikai felszerelést nyújtják, azt felesleges is külön kiemelni.

NEMZETKÖZI LAKÁSSZÖVETSÉG. Ilyen is van már. Célja: országoként megszervezni a jobb lakásviszonyokért küzdő egyesületeket, testületeket és magánosokat. Tagjai közt vannak már: franciák, osztrákok, belgák, hollandok, dánok, svájciak, litvánok, lengyelek, esehék, spanyolok. Törekvésük az, hogy az egyes országokban kongresszusokat tartsanak, lehetőleg kiállításokkal

kapcsolatban, körülbelül háromévenként. Azon-kívül a szövetség könyvtárakat akar berendezni, három nyelven megjelenő folyóiratot kiadni, füze-tekben és népszerű könyveeskékből terjeszteni esz-méit. Nevezetes pontja a programnak, hogy esatlakozást keresnek a nemzetközi munkaügyi hivatalhoz, mely Genfben székel. Mindenképpen igyekeznek a még nem esatlakozott országokat is belevonni nagyon fontos munkájukba. A szövetsé-g hivatalos címe: »International Federation for Housing and Town Planning.«

CONTEMPORA. Ez egy új nemzetközi ipar-művészeti szövetségnek a címe. Főleg épí-tészek és belsőberendezők társultak össze benne. A közeljövőben egy nagyszabású kiállításra készül-nek Párizsban. E kiállításon »harmonikusan han-golt szobákat« fognak bemutatni. A művészi irá-nyítás Bruno Paul kezében lesz. A tőkét állítólag amerikai pénzemberek adják.

FALFESTÉS. Egy német művészeti folyóirat »Die Kunst«, veti föl azt a helyes gondolatot, hogy a modern festészet fejlődésében milyen hatal-mas lökést jelentene az, ha időálló festékeket lehetne használni. Olyanokat, melyek a szabad levegőn is dacolni tudnak az idő viszontagságaival. Csak széles felületen lehet nagyvonalú festészetet fűzni. Csodálatos dolog, hogy a modern német vegyipar, melynek semmi sem lehetetlen, ezt a fajta festéket még nem találta fel. Egy salzburgi festő, Reisenbichler nevezetű, most azzal kísér-letezik, hogy tartós vakolásra egymásföle külön-böző színű vakolatrétegeket helyez, melyekből azután általa kitalált újszerű szerszámokkal a képeket kikaparja. Ez is figyelemreméltó kísér-letezés.

MODERN ÉPÍTÉSZELET OLASZORSZÁGBAN. Alig van az európai nagyvárosok közt egy is, amely építészetileg annyira konzervatív volna, mint Róma. Majdnem szabály ott, hogy a felépítendő új háznak éppoly bombasztikus cífrasággal kell a járó-kelőket elkápráztatnia, mint húsz évvel ezelőtt volt szokás. Most mégis valami kis megmozdulásféle vehető észre ott is. A fiatalabb építészek legtehetsé-gesebbjei egy új művészeti csoportban egyesültek, és már kiállításon is bemutatkoztak Rómában. Szemellátható volt, hogy a 43 kiállító művész erős német sugallattal, de modern világvárosi szel-lemben dolgozik. Sikerük persze nagy volt, de — megbízatás vajmi kevés.

Rendszerint arról ismerünk rá a fölcseperedett új-gazdagra, hogy díszes otthona fejedelmek lakosztályára emlékeztel. Ezek a nagytrőb emberek nem is sejtik, hogy mily nevetséges karikatúrává válnak ők és hasonszőrű vendégeik a fejedelmi környezetben. Ha valódi berendezési tárgyakra nem tud-nak szert tenni, akkor jó a szurrogátum is. Nekik nem az a fő, hogy maguknak és családjuknak jó otthonuk legyen, hanem hogy lakásukkal imponálja-nak és ők maguk mennél előkelőbbeknek látsszanak.

ALAPÍTVÁ 1879

BITTNER LAJOS

ÖTVÖSMŰVÉSZ
ARANYKOSZORÚS MESTER

*Művészi ötvösmunkák
bronzból, ezüstből és aranyból*

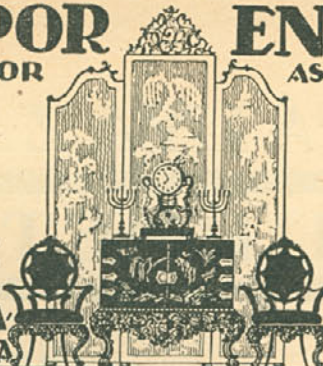
BUDAPEST, IX., KINIZSI-UTCA 14

TELEFON: AUT. 861-53

TOPOR ENDRE

MŰBUTOR ASZTALOS M

ANTIK
BUTOR
JAVÍTÁSA
UTÁNZÁSA

ADOTT
ÉS SAJÁT
TERVEK
SZERINT

VI. HEGEDŰS-U. 6. TEL: T 276-91

PREDMERSZKY BÉLA

IPARMŰVÉSZ
FESTŐ ÉS MÁZOLÓMESTER
BUDAPEST

VI., SZINYEI MERSE-UTCA 23
TEL.: AUT. 216-64. ALAPÍTTATOTT 1888

VÁLLAL
TEMPLOM-
ÉPÜLET-
ÉS LAKÁS-
FESTÉST

HANTOS TESTVÉREK R.-T.

FESTŐ-, MÁZOLÓ- ÉS
TAPÉTÁZÓ-IPARÜZEME

FESTÉS

MÁZOLÁS

TAPÉTÁZÁS

BUDAPEST, VI., HORN EDE-U. 5
TELEFON: L. 994-51, L. 985-23

TELEFONSZÁM

JÓZSEF 334-06

HOSSZU ISTVÁN
MŰIPARILAKÁSBERENDEZŐ
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 64

**SZUBOTA ISTVÁN
ÉS FIA
MŰARANYOZÓK
ÉS DÍSZÍTŐK**

BUDAPEST, VIII., NAP-U. 36
TELEFON: JÓZSEF 460-31

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY

Kecskemét th. város Tanácsa Katona József síremlékének tervére pályázatot hirdet 1929. június 3-i lejárattal. A síremlék költsége 25.000 P lehet, mely összeg keretéig a síremlék anyaga és méretei teljesen szabadon választhatók. Részletes feltételeket és mindennemű felvilágosítást Kecskemét város közmívelődési ügyosztálya ad.

Kecskemét, 1929. évi február hó 20.

VÁROSI TANÁCS

A MAGYAR IPARMŰVÉSZEK MINTAKÖTETEI

kaphatók a Társulat irodájában, Andrassy út 69.
Hétköznapokon 9—2-ig.

Lapunk békebeli füzetéből úgynevezett

MINTAKÖTETEKET

állítottunk össze, átlag 4—5 füzettel.

Ezeket rendkívül kedvezményes áron, kötetenként

5 PENGŐÉRT ÁRUSÍTJUK.

Húszféle ilyen kötet kapható!